

REMISSVAR

2015-09-28
Dnr 3.9:0441/15

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Departementspromemoria Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända

(A2015/1726/IU)

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget om en lag som innebär att kommuner kan anvisas att ta emot nyanlända oavsett om kommunen har en överenskommelse om mottagande eller inte.

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) skall konventionsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att barn som söker flyktingstatus eller anses som flykting i enlighet med tillämplig internationell eller nationell rätt och tillämpliga förfaranden erhåller lämpligt skydd och humanitärt bistånd. Detta gäller oberoende av om barnet kommer ensamt eller är åtföljt av sina föräldrar eller någon annan person.

Barnombudsmannen ser allvarligt på att barn drabbas av långa väntetider i bosättningsprocessen. Det ökar risken för att barnen tillsammans med deras familjer hamnar i tillfälliga, osäkra boenden samt att barnens etablering i Sverige, till exempel deras skolgång påverkas negativt. Barnombudsmannen tillstyrker mot den bakgrunden lagförslaget, även om vi saknar en analys av barns behov och rättigheter i departementspromemorian. En sådan analys behövs, inte bara för att motivera lagförslaget, utan också för att analysera vilka ytterligare åtgärder som kan behövas för att säkerställa barns rättigheter i samband med att lagen genomförs.

4.5 Ett gemensamt ansvar för flyktingmottagandet

Barnombudsmannen delar utredningens bedömning att flyktingmottagandet är ett gemensamt ansvar för samhället. Barnombudsmannen anser liksom utredningen att långa väntetider för kommunanvisning innebär ett antal skadliga konsekvenser. Inte minst för barnet i en nyanländ familj. Med kortare tid i anläggningsboende kan barnet snabbare etablera sig i en mer permanent situation med vänner, skola och fritid.

5.1 En ny lag som leder till att alla kommuner tar ansvar

Barnombudsmannen ser positivt på införandet av en lag om mottagandet av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Barnombudsmannen har under de senaste åren mött barn som under en längre tid bott på transitboenden i en

anvisningskommun. Barnen berättar att de tvingats vänta länge på en placering i en anvisningskommun samt inte fått det psykosociala stöd de behöver. Barnombudsmannen ser allvarligt på att barn drabbas av långa väntetider i bosättningsprocessen. Det ökar risken för att barnen tillsammans med deras familjer hamnar i tillfälliga, osäkra boenden samt att barnens etablering i Sverige, till exempel deras skolgång påverkas negativt. Barnombudsmannen tillstyrker mot den bakgrunden lagförslaget. Barnombudsmannen saknar dock en analys av barns behov och rättigheter. En sådan analys behövs, inte bara för att motivera lagförslaget, utan också för att analysera vilka ytterligare åtgärder som kan behövas för att säkerställa barns rättigheter i samband med att lagen genomförs.

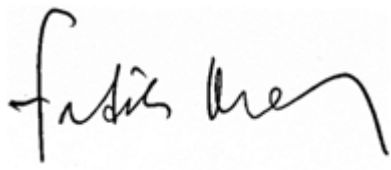
5.2 Lagens målgrupp

Av utredningen framgår vilka målgrupper som omfattas i den föreslagna lagen. Barnombudsmannen anser dock att barn i familj saknas i utredningens resonemang kring målgrupper. FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) är tydlig. Den gäller för alla barn som befinner sig i Sverige, oberoende av medborgarskap och immigrationsstatus. Barnen har rätt till stöd, hjälp och skydd som alla andra barn i Sverige. Man ska alltså se på barns behov och rättigheter på samma sätt oavsett om de är ensamkommande asylsökande eller tillsammans med sin familj. Vi anser att utredningen saknar en redogörelse för hur barn i familj påverkas av den föreslagna lagen. Dessa barn bör ses som en egen grupp där barnets behov och rättigheter är av särskild vikt. Utredningen har delvis beskrivit erfarenheterna som kan dras av den utvidgade möjligheten att anvisa ensamkommande barn som infördes den 1 januari 2014.

5.3 Anvisning

Barnombudsmannen delar utredningens bedömning att en kommun ska vara skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. Alla beslut som rör barnet, oavsett om det är ett ensamkommande asylsökande barn eller som i vissa av dessa fall, barn i familj, ska redan från mottagandet grunda sig i barnets bästa och beslut ska fattas utifrån barnets egna särskilda behov. (Artikel 3 i barnkonventionen).

Det viktiga för ett barn i mottagningssystemet är inte enbart en skyndsam handläggning, utan även att barnet får kännedom om sina rättigheter och får dessa rättigheter tillgodosedda. När föräldrarna, av förklarliga skäl, fokuserar på familjens etablering i samhället ska barnet i familjen befinna sig i en trygg miljö. Kommunen ska inte enbart kunna säkerställa ett tryggt boende, utan även kunna erbjuda barnet skolgång samt socialt stöd i dess vida bemärkelse. Barn som har upplevt trauman eller på annat sätt har behov av stödinsatser måste kunna beviljas detta. Det är av stor vikt att berörda myndigheter och kommuner anlägger ett tydligt barnrättsperspektiv i de insatser som förmedlas. Ytterst har staten ett ansvar för att alla barn, oavsett vilken kommun de anvisas till, kan ges ett likvärdigt gott stöd i dessa avseenden.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Fredrik Malmberg". The signature is written in a cursive style with a long, sweeping tail.

Fredrik Malmberg
barnombudsman